

REȚETA MEDICALĂ

GENERALITĂȚI

Rețeta medicală reprezintă recomandarea scrisă a medicului și cuprinde medicamentele care trebuie administrate bolnavului în concordanță cu diagnosticul bolii.

Rețeta servește:

- Farmacistului/asist.farm. care află ce medicamente trebuie să elibereze pentru un anumit bolnav, totodată reprezentând și un document contabil în cazul rețetelor decontate de Casa de Asigurări de Sănătate.

- bolnavului pentru obținerea medicamentelor din farmacie.

În farmaciile care deservește spitalele, medicamentele se eliberează pe bază de condici completate de medici. Acest mod de prescriere poartă numele de „formula nosocomialis” de la cuvântul grecesc „nosocomium” care înseamnă spital.

Pentru a evita abuzul de medicamente și automedicația, Ministerul Sănătății a aprobat norme privind eliberarea de către farmaciile de circuit deschis a medicamentelor care sunt cuprinse în Nomenclatorul medicamentelor și produselor medicamentoase de uz uman. Conform acestor norme, medicamentele sunt grupate în trei categorii ținând seama de modul de eliberare prin farmacie:

A. Medicamentele eliberate pe bază de rețetă medicală care se reține în farmacie:

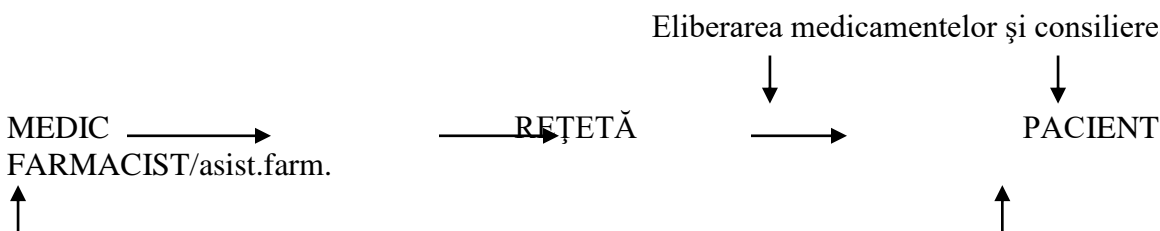
- rețete simple (Ergomet, Prednison, Trombostop etc.);
- rețete compensate;
- rețete gratuite;
- rețete securizate pentru eliberarea stupefiantelor și substanțelor psihotrope;
- rețete cu substanțe toxice a căror evidență este obligatorie.

B. Medicamente eliberate pe bază de rețetă care nu se reține în farmacie, fiind valabilă maxim 6 luni de la data emiterii (Acid nalidixic, Astmopent, Digoxin, Fenitoin, Distonocalm etc.).

C. Medicamente eliberate la cererea pacientului fără prescripție medicală, care poartă denumirea de OTC-uri (over the counter) –Calmogastrin (antiacid), Polivitamine (energizante), Carbo medicinalis, Sirop expectorant etc., și de a căror recomandare și eliberare este responsabil în totalitate personalul medico-farmaceutic.

I. DEFINIȚIE

Rețeta reprezintă mijlocul de corespondență între medicul care a consultat bolnavul și a stabilit diagnosticul, indicând tratamentul corespunzător, și farmacistul (asistentul de farmacie) care eliberează medicamentul respectiv, având valoarea unui act terapeutic.

II. PĂRȚI COMPONENTE

Rețeta corect întocmită se compune din următoarele părți:

- A. Inscripția (Inscriptio)
- B. Invocația (Invocatio)
- C. Prescripția (Praescriptio)
- D. Subscripția (Subscriptio)
- E. Instrucția (Instructio)
- F. Adnotația (Adnotatio)

A. **Inscripția** (în latină inscriptio, -onis = înscriere) reprezintă partea inițială a unei rețete cu antetul tipărit. Ea cuprinde:

- a. date referitoare la unitatea sanitară emitentă:
  - denumirea spitalului sau a cabinetului medical;
  - codul fiscal al unității sanitare;
  - adresa;
  - județul, numărul și data contractului cu CJAS;
  - ștampila unității;
- b. date referitoare la gradul de compensare: cu plată integrală la rețetele simple, compensat, gratuit (cu specificarea codului de boală).
- c. date referitoare la pacient:
  - tipul de asigurat (copil, salariat, pensionar, plată directă) și casa de asigurări la care se virează contribuția;

- numele, prenumele, vârsta;
- domiciliul;
- numărul carnetului de asigurat, numărul cuponului de pensie;
- codul numeric personal;
- numărul din registrul de consultații.
- d. date referitoare la diagnostic:
  - diagnosticul complet, fără prescurtări;
  - stadiul evolutiv al bolii:
    - acut
    - subacut
    - cronic
- e. date referitoare la medicul care a prescris rețeta:
  - semnătura;
  - parafa cu codul;
- f. data prescrierii medicației.
- g. date referitoare la farmacie și respectiv modul de taxare a rețetei (doar pentru rețetele gratuite, compensate).
- h. date referitoare la persoana care ridică medicamentele (nume, prenume, adresă, CNP, serie și număr de buletin, semnătura).

B. **Invocația** este reprezentată pe rețetă prin simbolul „Rp”, prescurtarea expresiei latine „Recipe” = Ia!

Simbolul *Rp*/ se trece în dreptul fiecărui medicament de pe rețetă și semnifică adresarea medicului către farmacist.

C. **Prescripția** reprezintă partea rețetei care cuprinde medicamentul sau medicamentele ce vor fi eliberate de farmacist.

Prescripția diferențiază rețetele în trei tipuri:

a. **Rețeta magistrală** care cuprinde medicamentele magistrale (neoficinale) care sunt concepute de medic (substanțe medicale, doze, asocieri) și corespund situației unui anumit bolnav.

b. **Rețeta oficială** care cuprinde preparate galenice cu o compoziție bine definită, fixă, prevăzută în farmacopee.

c. **Rețeta tipizată** care cuprinde medicamentele comerciale (industriale tipizate sau specialități farmaceutice) cu o formulă fixă preparate industrial.

a. La **rețeta magistrală** prescripția este partea în care se indică substanțele ce intră în compoziția medicamentului și cantitățile

necesare din fiecare. După rolul pe care îl au în tratament substanțele se scriu într-o anumită ordine:

1. *Remedium cardinale* sau substanța activă de bază cu rol principal în tratament și care trebuie să apară în orice medicament magistral.

2. *Remedium adjuvans* sau adjuvantul este o substanță activă medicamentoasă care completează sau întărește efectele medicamentului de bază, ori atenuează unele efecte nedorite; el poate lipsi din rețetă.

3. *Remedium corrigens* sau corectorul se introduce în rețetă pentru a corecta unele proprietăți nedorite ale substanței active (gust, miros, culoare, acțiune iritantă) sau pot avea rol în solubilizarea, emulsionarea, suspendarea unor sisteme farmaceutice. Și acest component poate lipsi din rețetă.

4. Excipientul sau vehicolul este substanța care determină consistența formei farmaceutice (lichidă, semisolidă, solidă) și în mod obișnuit este lipsită de activitate farmacodinamică.

D. Subscripția este reprezentată pe rețetă prin simbolul Mf, prescurtarea expresiei latine „*misce fiat*” = amestecă și fă.

Cuprinde indicații date de medic cu privire la:

1. forma medicamentoasă dorită (pulbere, soluție, supozitoare, ovule)

2. cum trebuie să fie divizat sau ambalat preparatul medicamentos utilizând:

- simbolul D.T.D. (detur tales doses = prepară un număr de doze asemenea celor indicate în prescripție.)

- simbolul D.I.D. (divide in doses aequales = împarte în doze egale doza notată în prescripție.)

3. numărul total de doze notate cu cifre romane.

Observație! Subscripția lipsește din rețeta medicală atunci când se prescrie un medicament tipizat sau oficial.

E. Instrucția este reprezentată pe rețeta medicală prin simbolul D.S. (*da signa* = eliberează medicamentul). După simbolul D.S. urmează patru indicații date de medic bolnavului care sunt obligatoriu scrise în limba română. Acestea vor fi repetate de farmacist/asist.farmacie și notate pe ambalajul medicamentului atunci când îl eliberează.

Aceste indicații se referă la:

1. calea de administrare a medicamentului: oral, sublingual, intrarectal, intravaginal, extern, injectabil.
2. ritmul de administrare (priză unică, două prize pe zi etc.) și doza/priză.
3. modul de administrare – dizolvat în $\frac{1}{2}$ pahar cu apă.
4. momentul administrării raportat la orarul meselor principale (ex.: preparatele cu fier se administrează înainte de masă, antibioticele la ore fixe).
5. durata terapiei (ex.: în boala diareică acută – 3 zile, în cardiopatia ischemică – durată nelimitată).

F. Adnotația este ultima parte a rețetei completată de farmacist și cuprinde:

1. note ale farmacistului cu privire la modificările impuse de tehnologia de preparare (corectarea dozelor depășite, denumirea și înlocuirea excipienților utilizați, adjuvanților folosiți).
2. prețul produsului
3. numărul din registrul de copiere al rețetelor existent în farmacie
4. data elaborării preparatului
5. numele farmacistului care a preparat medicamentul
6. ștampila farmaciei

Exemple de rețete magistrale:

1. Dg. Candidoză vaginală
Rp/ Stamicin ..... 100000 UI
Masă gelatinoasă q.s. ad 3g
Mf ovule, D.T.D. nr. XIV
DS intravaginal, 1 ovul seara, timp de 14 zile

2. Dg. Varicelă
Rp/ Mentol 4g
Anestezină... 1g
Talc ad 100g
Mf pulbere
DS extern, aplicații locale, la nevoie

3. Dg. Urticarie acută
 Rp/ Mentol.....4 g
 Anestetină.....1g
 Alcool 75% ad 100 g
 Mf soluție
 DS extern, badijonări locale, la nevoie

b. La **rețeta oficială** se indică la prescripție uzual doar denumirea produsului farmaceutic oficializată de Farmacopeea Română în vigoare și cantitatea recomandată fără a fi necesar să se scrie compoziția completă a preparatului.

Observație!! O rețetă oficială, dacă nu este scrisă în mod magistral ca și în exemplele de mai jos, subscripția și adnotația lipsesc din formulă.
 Exemple de rețetă oficială:

Dg./ Escoriație gambă

Rp/ Tinctură de iod 100g
 DS extern, aplicații locale

Rp/ Iod.....2g
 Iodură de potasiu....3g
 Alcool 50° q.s. ad 100g
 (conform FR X)

c. **Rețeta tipizată** cuprinde medicamente realizate în laboratoare sau industrie în cantități mari care sunt livrate farmaciei într-o formă finită, gata ambalate și cu o perioadă de valabilitate considerabil mai mare decât produsele magistrale și oficinale.

Prescripția pe o rețetă tipizată cuprinde următoarele aspecte:

- denumirea comercială a medicamentului
- forma de prezentare (comprimate, capsule, drajee, siropuri)
- dacă preparatul tipizat este condiționat de doze diferite se notează la prescripție și dozajul dorit: ex. capsule 250sau 500 mg
- cantitatea totală de medicament care va fi eliberată.

Exemple de rețete tipizate:

1. Dg. Viroză respiratorie febrilă ,25 ani
 Rp/ Paracetamol cp AO nr. I
 DS oral, 3x1 cp/zi
 #
 Rp/ Bixtonim sol, flacon I
 DS intranazal, 3x5 pic/zi

#

Rp/ Polidin fiole nr. IV
DS inj. Intramuscular, 1f/zi

2. Dg. Angină acută, 5 ani
Rp/ Amoxicilină susp. 250 mg/5ml, AO nr.I
DS oral, 3 x 5ml/zi

#

Rp/ Panadol sirop, AO nr.I
DS oral, 3 x 5ml/zi

TIPURI PARTICULARE DE REȚETE

I. Rețeta care conține substanțe stupeficante și psihotrope

Legea care reglementează activitatea cu substanțe stupeficante și psihotrope este: 339 din 2005, la care normele metodologice de aplicare a legii au fost elaborate în anul 2006.

Unitățile care desfășoară activități cu stupeficante și psihotrope trebuie să asigure evidența și condițiile de protecție fizică a acestor preparate. Activitatea cu astfel de substanțe se desfășoară de către farmacistul și medicul anume desemnat.

Prin **substanță stupefiantă** se înțelege o substanță chimică ce produce alterații ale stării de conștiință, de tip euforic, care poate provoca prin utilizare frecventă dependență. Dependența poate fi fizică sau /și psihică. Stupeficantele dezvoltă de asemenea fenomenul de toleranță astfel că pentru obținerea aceluiași efect, în timp trebuie administrate doze din ce în ce mai mari.

Stupeficantele care se administrează în scop medical sunt cuprinse în tabelul II și III al acestei legi. Din cele mai uzuale enumerăm: codeina, dihidrocodeina, etilmorfina, fentanil, hidrocodona, metadona, morfina, opium, oxicodona, petidina. Ele se regăsesc și în FR X, într-un tabel de la sfârșitul cărții. Aceste substanțe se încadrează în categoria derivatilor opioizi și se utilizează pentru acțiunea lor analgezică, fac parte din ultima treaptă analgezică a scării OMS, ceea ce înseamnă că se administrează în dureri puternice care nu cedează la analgezicele non-opioide, ca de exemplu: în infarctul miocardic acut, arterita diabetică în stadiu avansat, în dureri postoperatorii sau posttraumatice, în dureri provocate de un neoplasm în fază terminală sau în tratamentul de substituție cu metadonă la toxicomani.

Prescripția medicală pentru preparatele stupefiante se emite în patru exemplare, destinate: pacientului, farmaciei de unde se eliberează medicamentele, casei de asigurări de sănătate și un exemplar rămâne în carnetul de prescripții al medicului.

Substanțele stupefiante care fac parte din tabelul II se prescriu pe formulare de culoare galbenă cu un timbru în relief. Nu se admit mai mult de două modificări pe aceste rețete care trebuie confirmate prin semnătură și parafă. Prescripția trebuie prezentată la farmacie în cel mult 10 zile de la emitere, iar cantitatea prescrisă poate fi pe cel mult 30 de zile. Dacă din diferite motive (se schimbă doza sau tipul de medicament, sau pacientul decedează) rămân medicamente neutilizate, acestea trebuie să fie returnate la farmacia de unde au fost eliberate, pe baza unui proces verbal de predare-primire întocmit în trei exemplare: unul rămâne la farmacie, unul la persoana care a returnat medicamentele și unul însoțește medicamentele până a distrugerea acestora conform normelor în vigoare.

Farmacistul este obligat să verifice dacă la întocmirea prescripției au fost respectate toate prevederile menționate și să sesizeze eventualele neconcordanțe, caz în care are dreptul să refuze eliberarea sau executarea rețetei. Este tot obligația farmacistului să verifice dozele, care trebuie să se mențină în zona terapeutică, pentru acest lucru avem înscrise în FRX dozele maxim admise pentru substanțele stupefiante.

Eliberarea acestor substanțe din farmacie se realizează doar de către farmacist și nu de asistentul de farmacie.

Exemple de rețete cu substanțe stupefiante:

Dg./ Gangrenă diabetică membru inferior drept
Rp/ Mialgin fiole , Nr.LX(șaizeci)
D.S. im, 2 x 1 fiolă/ zi

Dg./ Neoplasm mamar stâng stadiul IV (TMN)
Rp./Vendal retard cp.60mg nr. XC(nouăzeci)
D.S. oral, 3 X 1cp./zi

Dg. Algii postoperatorii
Rp./ Morphini hydroclorici.....0.02g
Butyri cacao q.s. 3,00g
D.T.D. Nr.XV
D.S. intrarectal, 3 X 1 supoz./zi

Această lege prevede și regulile de eliberare a **substanțelor psihotrope**. Prin substanță psihotropă se înțelege o substanță care acționează asupra psihicului modificând starea timică a pacientului, efectul fiind anxiolitic sau de inducere a somnului (hipnotic).

Aceste substanțe sunt cuprinse în tabelul III din lege printre care enumerăm: alprazolam, bromazepam, clordiazepoxid, clorazepat dipotasic, diazepam, fenobarbital, flunitrazepam, glutetimida, lorazepam, medazepam, meprobamat, midazolam, nitrazepam, oxazepam, zolpidem. La utilizare îndelungată și aceste medicamente au ca efecte adverse dependența și toleranța, motiv pentru care s-a încercat stoparea utilizării abuzive a acestor substanțe medicamentoase prin câteva reguli impuse de lege.

Eliberarea lor se face pe rețete securizate de culoare verde, emise de asemenea în patru exemplare. Cantitatea emisă poate fi pe maxim o lună și nu se pot scrie mai mult de trei specialități pe aceeași prescripție, iar cantitatea se notează în cifre romane și litere. Pacientul sau aparținătorul trebuie să se prezinte la farmacie pentru a-și ridica medicamentele în maxim o lună de la data eliberării rețetei de medic.

Medicatia psihotropă se eliberează de asemenea doar de către farmacist și nu de asistentul de farmacie care poate doar să asiste la eliberare.

Exemplu de rețetă securizată:

Dg./ Sindrom depresiv

Insomnie de adormire, 47 ani

Rp./ Xanax (alprazolam) cp.0.25mg, Nr.XC (nouăzeci)

D.S. oral, 3 x 1cp./zi

Rp./ Stilnox (zolpidem)cp.10mg, Nr.XXX (treizeci)

D.S. oral, 1cp. seara

II. Rețeta care conține substanțe toxice

Substanțele toxice sunt acele substanțe care introduse în organism în cantități relativ mici pot provoca decesul pacientului sau afectează grav sănătatea. Sunt considerate toxice substanțele și preparatele cuprinse în tabelul *Venena* din FR X, de ex.: acenocumarol, sulfatul de atropină, bromocriptina, clonidina, colchicina, deslanozid, digitoxina, digoxina, epinefrina, ergotamina, ergometrina, lanatozid C, nitratul de pilocarpină, rezerpina.

Observație! Prescripțiile medicale care cuprind substanțe toxice a căror evidență este obligatorie (ex.: anhidrida arsenioasă și arsenică, oxicianura de mercur, stricnina, atropina, acidul cianhidric și sărurile lor) vor fi reținute și păstrate în farmacie.

Prescripțiile medicale care conțin formule magistrale, preparate galenice sau specialități farmaceutice, care conțin substanțe toxice în doze terapeutice, altele decât cele menționate mai sus, nu se rețin în farmacie și se pot repeta.

Excepție! Rețetele cu stricnină și atropină fiole se rețin în farmacie.

Așadar, deosebiriile dintre rețeta care conține substanțe sau produse toxice și rețeta care conține substanțe sau produse stupefiante sunt următoarele:

- nu se folosesc formulare speciale
- nu se limitează la cantitățile prescrise, rețeta se poate repeta, la nevoie
- există posibilitatea mențiunii de către medic: „sic volo” când doza prescrisă depășește doza maxim admisă.

Eliberarea toxicelor a căror evidență este obligatorie în farmacii se face sub semnătura primitorului, notându-se pe prescripție datele de identificare ale acestuia. Manipularea și eliberarea toxicelor este reglementată de decretul 466/1979, ordinul 43/1980 și ordinul 95/2003 care aduce unele modificări la lista de substanțe și produse toxice prevăzută în FR X.

Exemple de prescripții cu substanțe toxice:

Dg./ Colică biliară, 52 ani

Rp./ Atropini sulfas.....0.01 g

Dionini.....0.10 g

Papaverini hidrochloridi...0.20 g

Aqua dest.....10.00 g

M.f.sol.

D.S. intern, 4 x 10 picături/zi

REGULI CE TREBUIE RESPECTATE LA ELIBERAREA MEDICAMENTELOR

Activitatea de consiliere a personalului farmaceutic, atât din farmaciile comunitare cât și din cele de spital, este esențială pentru complianța bolnavului la tratament și în final pentru succesul terapeutic al acestuia.

A. Eliberarea medicamentelor de pe prescripția medicală, rolul personalului farmaceutic:

a. indică pacientului modul corect de utilizare al medicamentului și se asigură că acesta a înțeles indicațiile primite.

Va explica clar:

- **când** trebuie administrat medicamentul (înaintea mesei, de ex.: inhibitorii pompei protonice: omeprazol, postprandial – AINS, seara – hipocolesterolemizantele, hipnoticele);

- **intervalul dintre doze:** foarte strict la antibiotice ex.: ampicilina se administrează la interval de 6 ore, adică în 4 prize pe zi claritromicina se administrează la interval de 12 ore, adică în 2 prize pe zi;

- **durata terapiei:** în mod continuu (ex.: antihipertensivele) sau numai cât persistă simptomul (febra, voma etc.);

- apariția de **efecte secundare** nedorite ale unor medicamente (somnolență la antihistaminicele H1, scaune colorate în negru la administrarea preparatelor ce conțin fier);

- **modul de păstrare al medicamentului**, de ex.: Polidin fiole la 4°C, vaccinurile antigripale ferite de lumină etc;

- **durata de valabilitate a medicamentului**, de ex.: după 7 zile la medicamentele magistrale, 15 zile colirele, pulberile suspendabile maxim două săptămâni din momentul când se formează suspensia;

- **consecințele opririi bruște** a administrării unor medicamente administrate timp prelungit, de ex.:

- oprirea bruscă a betablocantelor poate favoriza la un pacient coronarian, prin efect de rebound medicamentos, criza anginoasă sau chiar infarct miocardic;
- oprirea bruscă a administrării prednisonului poate declanșa insuficiență suprarenaliană acută;

- nu va uita să specifice modul de administrare al fiecărui medicament în parte, în scris, pe cutia acestuia, cât mai clar cu putință.

c. primind rețeta medicală personalul farmaceutic este obligat să:

- verifice data eliberării Rp și conținutul ei, iar dacă semnalează greșeli sau rețeta medicală conține corecturi, adăugiri sau ștersături sau un scris ilizibil, are dreptul să refuze eliberarea sau prepararea medicamentului;
- modificările în conținutul rețetei le face doar cu acordul medicului;
- nu eliberează medicamente copiilor mai mici de 7 ani;
- la medicamentele magistrale trebuie să treacă pe eticheta ambalajului:
  - numele farmaciei
  - modul de administrare
  - data eliberării Rp
  - termenul de valabilitate
  - numărul din registrul de copiere al Rp
  - semnătura farmacistului care a preparat forma farmaceutică.

B. Rolul personalului farmaceutic la eliberarea medicamentelor OTC:

Produsele medicamentoase OTC (over-the-counter) sunt eliberate fără rețetă și sunt destinate automedicației, în tratamentul pe termen scurt, a unor afecțiuni minore, ușor diagnosticate de către pacient.

Locația de vânzare a medicamentelor OTC diferă de la o țară la alta, astfel:

- vânzare strictă în farmacii, sub controlul și sfatul farmacistului (în majoritatea țărilor din UE);
- vânzare în farmacie a unora dintre medicamentele OTC și a altora în afara farmaciilor (în unele țări, inclusiv în România);
- vânzarea tuturor medicamentelor OTC în afara farmaciilor (în SUA).

Vânzarea medicamentelor OTC în afara farmaciilor și fără consiliere de specialitate este foarte periculoasă, mai ales în cazul medicamentelor destinate copilului mic și sugarului, însă precauții în administrare trebuie avute în vedere și la pacienții vârstnici care de obicei prezintă o schemă complexă terapeutică cu risc crescut de interacțiuni medicamentoase.

Medicamentele OTC, în pofida regulilor severe de selecționare, nu sunt total lipsite de potențial farmacotoxicologic și farmacoepidemiologic, deoarece nu există practic astfel de medicamente. De aceea, este necesară informarea pacienților asupra acestui potențial și consilierea automedicației, de către farmacist.

Automedicația responsabilă este definită ca fiind utilizarea rațională a medicamentelor proiectate, destinate, etichetate și autorizate pentru autoasistența de sănătate.

Automedicația reprezintă un sistem de tratament care prezintă și unele avantaje:

- inițierea farmacoterapiei în timp util după debutul simptomelor, în cazul unei patologii minore;
- reducerea costului tratamentului în suferințele ușoare, pentru pacient dar și pentru sistemul de asigurări de sănătate, deoarece poate avea acces la unele medicamente fără consult medical de specialitate;
- câștig de timp pentru medic, care în acest timp poate acorda mai multă atenție pacienților care prezintă simptome care indică o afecțiune severă.

Dezavantajele acestui sistem sunt:

- încurajarea abuzului de medicamente care duce la efecte nedorite;
- imposibilitatea prevenirii apariției unuia sau mai multor efecte adverse;
- lipsa de consiliere a farmacistului, atunci când medicamentele sunt cumpărate din altă locație decât farmacia, în condițiile unei educații sanitare insuficiente a populației.

Unități de măsură aproximative utilizate în administrarea unor forme farmaceutice

Uneori, pentru ușurința administrării medicației se folosesc, în inscripție, dar mai ales în instrucție, unități de măsură aproximative.

Pentru măsurarea capacității se folosesc următoarele unități:

1 linguriță = 5 ml

1 lingură de supă = 15 ml

În cazul apei sau al soluțiilor apoase, cu densitate foarte apropiată de 1, valorile în greutate (g) corespund cu cele în volum (ml), pentru că 1 ml apă = 1 g. La alte lichide intervine în calcul și densitatea. De exemplu, siropul simplu având densitatea $d=1,32$, înseamnă că greutatea siropului conținut într-o linguriță de 5 ml este $5 \times 1,32 = 6,6$ g; greutatea uleiului ($d=0,9$) conținut într-o linguriță este $5 \times 0,9 = 4,5$ g.

Putem scrie, prin urmare:

1 linguriță = 5 ml = 5 g apă = 6,6 g sirop = 4,5 g ulei

1 lingură = 15 ml = 15 g apă = 20 g sirop = 13,5 g ulei

Cu lingurița, lingura și cu vârful de cuțit se pot administra și pulberi, dar cantitățile din acestea pot varia în limite destul de largi, în funcție de densitatea pulberii și de gradul de umplere.

Se apreciază astfel că:

- o linguriță rasă de pulbere = 1,5 – 2,5 g
- o linguriță cu vârf de pulbere = 2,5 – 5 g
- un vârf de cuțit de pulbere = 0,5 – 1 g

Alte unități de măsură aproximative, folosite rareori, sunt:

- ceașca de cafea = 50 ml
- paharul de lichior = 15-20 ml
- paharul de vin = 100 ml
- paharul de apă = 200 ml

Există medicamente lichide care se administrează în picături. Atunci când sunt prescrise astfel de medicamente, trebuie să cunoaștem numărul de picături în care poate fi împărțit un gram din lichidul respectiv.

Picătura variază în dimensiuni, în funcție de natura lichidului (greutate specifică, vâscozitate), temperatură, ca și de orificiul picătorului și de unghiul sub care acesta este ținut. De aceea, pentru a obține rezultate uniforme, se folosește un picător cu dimensiuni standard, numit „picător normal” (are diametrul exterior de 3 mm și cel interior de 0,6 mm).

Pentru apă ($d = 1$), 1 g apă = 1 ml apă = 20 picături. Datele de mai sus se referă la împărțirea în picături a unui gram de lichid. Când se folosește

unitatea de volum (mililitrul) cifrele sunt diferite în cazul lichidelor cu altă densitate decât 1.

De exemplu:

1g alcool diluat ($d = 0,88$) = 56 picături

1 ml alcool diluat = 0,88 g = 50 picături.

Aplicații practice:

1. La rețeta tipizată lipsește următoarea parte:
  - a. adnotația;
  - b. subscripția;
  - c. inscripția;
  - d. invocația;
  - e. instrucția.
2. Rețeta cu substanțe stupefiante:
  - a. se utilizează pentru analgezice opioide;
  - b. este de culoare verde;
  - c. este de culoare galbenă;
  - d. o găsim în patru exemplare;
  - e. nu se reține în farmacie.
3. Rețeta cu substanțe psihotrope:
  - a. se eliberează într-un singur exemplar;
  - b. nu se reține în farmacie;
  - c. este de culoare verde;
  - d. poate elibera cantitatea de medicament pe maxim 30 de zile;
  - e. poate conține un singur preparat.
4. Rețeta cu substanțe toxice:
  - a. se eliberează într-un singur exemplar;
  - b. se pot depăși dozele maxime cu acordul medicului;
  - c. nu este necesară calcularea dozelor;
  - d. atropina și papaverina sunt substanțe toxice;
  - e. se scrie în patru exemplare.
5. Următoarele medicamente se eliberează pe o prescripție de culoare verde:
  - a. alprazolam;
  - b. paracetamol;
  - c. fenobarbital;
  - d. morfina;
  - e. ampicilina;

6. Următoarele medicamente nu se încadrează în categoria medicamentelor toxice:

- a. stricnina;
- b. mialgin;
- c. atropina;
- d. meproamat;
- e. nitrazepam.

7. Care este durata de valabilitate pentru o rețetă care conține medicamente psihotrope:

- a. 30 de zile;
- b. 15 zile;
- c. are durată nelimitată;
- d. 60 de zile;
- e. 90 de zile.

8. O linguriță cântărește:

- a. 5 g de apă;
- b. 5g de sirop;
- c. 6,6g de soluție uleioasă;
- d. 4,5g de soluție uleioasă;
- e. 10g de sirop.

9. Farmacistul/asistentul de farmacie este responsabil de:

- a. explicarea modului de utilizare a medicamentelor;
- b. notarea modului de administrare pe ambalajul medicamentului;
- c. de atenționarea asupra eventualelor efecte adverse ale medicamentelor;
- d. de eliberarea medicației O.T.C.;
- e. stabilirea diagnosticului.

10. Automedicația se combate prin:

- a. eliberarea medicației OTC exclusiv în farmacii;
- b. materialele publicitare să fie neabuzive și corecte;
- c. creșterea rolului farmacistului în ceea ce privește consilierea medicației OTC;
- d. posibilitatea achiziționării OTC-urilor și din alte surse decât farmaciile;
- e. necesitatea unui prospect clar, care să fie bine înțeles de către pacient.